

sed vt hcat omne qd vult aliq no e de suba bntudis sed de
 psumarde et bñ cē. 2 h no erit qulqz oēs electi sūt gñfica
 ti. tūc eni qlibet habebit qd vult sibi 2 qd vult cuilibet
 aliq. 2 tunc plena ē beatitudo. Itē bñ orat tñ pro alijs.
 40 miseris se 2 p alijs. s3 sumato numero electoz non ro
 gabūt. p se. nec p alijs. Ad illud qd vltimo qd de xpo
 ddm qd ppter erroze arrij vitadum dcm ē ne videamur
 41 xpm crederē creaturā. 2 ne videamur eius ptares minu
 ere qd p oia. et ptem? miseratōem nō ordem. Nō vero
 qd de spū scō. ddm qd qd ē donū in qoia dōa donatur.
 id pered? ē ipse nō porrigēda ē petitiō. Qd. h. b
 Utrū scī impetrēt nobis aliq suis orōibz. Et qd nō v
 det. qd null? impetrat aliqd apd deū nisi qd ē in statu me
 rēdi. s3 scī nō sūt i statu merēdi. g. 2c. Si dicas qd nō me
 rito qd tūc sit s3 qd pcessit. Cōtra. hoc non soluit. qd fm
 h etiā si nō roget nihilomin? obtrinebit. ergo nihil no
 bis facit oīo eoz. Preterea ipi sufficēter remunerati sūt
 de toto eo qd meruerūt. g. nō meruerūt aliqd aliū. ergo
 rōne meriti pcedētis nō impetrāt. Itē scī p oia 2 for
 mār volūtate suā volūtati diuine. g. nō orāt nec petunt
 nisi qd dō vult dare. s3 qd dō vult dare dabit etiā si fa
 cti nō petāt. g. 2c. Itē scī vidēt vtz orōes nre sint ex
 audiēde. aut nō exaudiēde. Si sūt exaudiēde petūt. Si
 nō. nō petūt. s3 si nō peterēt nihilomin? petitiōes exau
 diēde et audirēt. qd eoz oīo nihil facit. Cōtra. scī in
 via impetrāt alijs grām 2 multa bōa. s3 plus possūt
 apud deū in pta qd in via. ergo magis impetrant. Itē
 scī impetrāt p viuis qd sūt amici dei. s3 magis sūt ami
 ci dei in pta qd in via. g. eoz oīo nihil facit. Cōtra. scī in
 p impossibile. qd si nō impetrāt 2 orant sicut supra mō
 stratū ē. ergo frustra orāt 2 sūt miseri. qd nō implet eoz
 42 volūtas. Itē scī ita faciūt miracula p mortē vt añ
 ergo ita impetrāt p mortē vt ante. h. d. qd scōi
 orōes multa nobis bona impetrāt. sicut dicit mgr meri
 to 2 affectu Merito qdē pcedētī qd deo facillime seruierit
 2 tñ locū suis meritis sūt adēpri. vt nō solū sibi bntudī
 nē 2 gloriā meruerūt. s3 etiā alijs suffragari. Multa ei
 supero gauērit affectu. qd amici dei sūt facti. 2 a micia
 est idē velle et nolle. 2 cū aliq amē scī cōpellūt vt sic
 dicā deū diligere. vñ brā hgo multos petōies deo recon
 43 ditiare dī. Ad illud qd obr qd nō sūt i statu merēdi.
 ddm qd verū est sibi. Et pteera nō reddīt exauditiō me
 44 rito qd tūc sit. s3 merito qd pcessit. Nō obr qd tūc sine
 orōe fieret. ddm. qd meruerūt nō simpliciter qd iste obr
 rēt s3 sub cōditōe. vtz si ipi intercederēt. vel aliq eoz sb
 sidia imptrārēt. sicut aliqui scī i morte petierūt qd dñs
 exaudiret inuocātes eoz p oīo. Et qd dicit qd meritū
 eoz est plene remuneratū. verū ē de merito absoluto. s3
 de merito 2 ditionato adhuc stat 2 dicit 2 merendi rāō
 45 Ad illud qd obr qd cōformāt volūtate suā 2 diuie per
 oīa. ddm qd sicut dī Aug. de pdestinatōe scōz qd ora
 re debem? p pdestinatōis. qd fortassis pdestinati suūt vt
 nīs orōibz 2 firmetur. 2 si 2 statz nobis h totū qd cent

Distinctio xlvj. de statu et conditione malarum animarū post mortē.

Ed qd h de valde malis. 2c. Supra egit magi
 de statu 2 ditione aiaz bōaz. in hac gre agit d
 statu 2 ditione aiaz dānatāz. Un i hac gre mgr
 qrit vtz aie dānatē recipiāt vñqz mitigarōz i pena per
 benignitatē misericōie. an solūmō puniāt p seueritatē
 iusticie. Et bec ps diuidit i duas. in pma qrit 2 dēteri
 nar. i scda oñdit qlit misericōia dei ioge curritū iusticia

p mū saluati ad nras pces. deberem? vtz p eis rogare.
 vt fructuose rogaremus. qd ad pces nras saluatur. sic i
 relligēdū ē in factis qd vidēt qd dō decreuit nos saluaf ad
 ipoz pces. id instātilime rogāt 2 ipetrāt. Qd. iij. i.
 Utrū vult sit nobis rogare scōs. Et qd nō videt. qd
 iste qd quertit ad rogādū scōs aut ē dign? exaudiri aut
 nō. Si ē dign? etiā sine scōs exaudiet. Si nō est dign?
 etiā cū scōs nō exaudiet. nec scōs rogabūt p ipō. ergo
 2c. Itē orōē spēs latrē. s3 latrā ē cultus soli deo debi
 tus. g. oīo d3 fieri soli deo. Itē si dicas qd spēs non
 tñ latrē. etiā dulce. ergo si magi ē honore maiores.
 videtur qd male facit qd instātil? rogat minores. 2 h vice
 tur stulticia. qd maiores scōs vt brā hgo potētiōes sūt
 in 2spectu dei. Itē dō ē nobis misericordior 2 pscntior
 qd aliqz scōs. s3 stult? ēēt qd possēt adire regē 2 inue
 nire benigniorē qd pncipē. qd relicto rege adiret pncipez
 ergo 2c. Itē scī sūt nobis absentes. sed stult? ē qd absēti
 loātur. g. stult? ē qd a scōs aliqd petit. forte dices qd ip
 si vidēt deo. Cōtra. āgeli portāt petitiōes. s3 si relucere
 in vbo. frustra portarēt. g. 2c. Cōtra. nos debem? scōs
 dei honore. s3 qd orat aliqū ipm honore. ergo 2c.
 Itē plus pñt scī in curia dei qd aliq pncipes i curia re
 gis. s3 sapiētis ē volētē impetrare i curia regis dēpāri
 pncipes. g. 2c. Itē h facit coiter ecclia. 2 stat qd nō errat
 g. 2c. R? ddm qd dēcreuit 2 voluit qd scōs rogarem?
 triplici ex causa. p nram inopiā. scōiū glām. et dei
 reuerētā. Propter inopiā i merēdo. vt vbi nra nō sup
 petēe merita. p oīo cōtinētur aliena. Propter inopiā in cō
 templādo. vt qd nō possūm? sum mā lūcē aspiciere in se.
 aspiciamus i factis. Propter inopiā i amādo. qd mi
 ser hō se magi sentit afficti circa vnū scōm qd etiā circa de
 um. ideo cōpāssius nre inopie voluit nos rogare scōs.
 ac p h patet p mū. Quia ille qd añ erat indignus. rogādo
 scōs eoz p oīo efficit dign? Secūda causa ē scōiū
 gloriā. qd dō vult scōs suos gloriāficare. vult p eos mis
 racula facere in corpibz. 2 salūtē in aniābz. vt ipos lau
 dem? 2 h nō tñ p supmos scōs s3 etiā infimos. vñ sic
 aliqz sanatur corpāliter inuocādo linū 2 nō inuocādo
 petz. alius ecōuerfo. sic 2 spūaliter. 2 sic p3 scōiduz. qd
 deus vult honore dulce oībz sanctis dari Tercia cā. qd
 est dei reuerētia. vt peccator qd deū offendit quasi nō au
 deat deū in ppa psona adire. s3 amicōz p oīo inuocā
 rare. 2 sic patet tertiū obiectū. qd bonū ē aliqādo a deo
 resistere ppter reuerētā. Ad illud aut qd obiectur.
 qd sūt absentes. ddm qd nō mgr qd reuelātur a verbo cate
 47 nus quaten? expedit saluti nre. Et qd dicit de angelis qd
 offerūt deo petitiōes nras. hoc dī qd ipm 2 solunt super
 petitiōibus nostris vt sciant qualiter erga nos debe
 48 ant ministrare. Si aut querat qliter dō inuocet bñm pe
 trū cū sit mortu? ddm. qd inuocāt spūs petri. 2 qm spū
 ritus h3 esse gloriōsū 2 pfectū. ideo ne videamur et? glo
 riā diminuere 2 synodo ebica locatōe qd ē totū? attribui
 mus petri. 2 sic patet illud.

dei. ibi. s3 quō iusticia dei 2 pietatē 2c. Pna ps h3 du
 as. in pma inuestigat 2 oppōit. in scda dēfmiat 2 soluit
 ibi. Un nō in cōgrue dicit p rē. Silt scda ps h3 duas
 in pma cōpar misericōiam 2 iusticiā ab inuicē. in scda hō
 cōpar ad opardēz ibi. Qd ar qdā opa 2c. Et illa scda ps
 h3 duas. i pma oñdit qdā opa ad opatē misericōie. qdā
 iusticie. qdā pietati. i scda hō dēfmiat quō illd iustigat
 vniuersē vie dñi misericōia 2 vritas. ibi. P? bec 2 siderat
 oporter. et sic duo dēfmiat hic pncipaliter. s3 vtruz
 pene maloz recipiāt mitigatiōe. Scūdo quō miseri
 cordia 2 vritas eandē respiciāt opatiōe.

si prinit excecatur ad dānatoz. Occultū g̃ iudiciuz dei pena d̃r. q̃ iudicat purgādo. puertēdo. vel excecādo. Iudicia q̃ dei iter dū appellat̃ dispēfatio nes ei⁹ de oib⁹ reb⁹. vñ q̃ incōphēfabilia sūt iudicia ei⁹. r iudicia ei⁹ abyffus mīra. Iudiciū autē q̃ i futuro iudicabit. itelligit̃ snia iudici q̃ vtilabit̃ area. i. diuidēf localit̃ boni a mal⁹ mīftrio āgeloz r illi i vitā ducēt. illi i fupliciu mīrēt q̃ nūc simul mīri sūt.

Cōpar dei mīam r iusticiā adinuicem. Sz quō iusticiā dei r pictatē. i. mīam fup Laffio. duas cēres dixit. q̃ fpadiūcre sūt iudicio dei. Iusticia ei dei r mīa n̄ due res sūt f vna res. i. vna diuina eēntia ē. sic fup plib⁹ auzoritātib⁹ oñfuz est. qz n̄ ē deo aliud eē mīfcorde q̃ mīaz. nec iustū q̃ iusticiā. f idē p̃fus. Nec aliud ē ei eē mīfcorde q̃ iustū. vel mīaz q̃ iusticiā. f oīno idē. qz n̄ de noīatiue f eēntialit̃ hec de deo dicūt. Lur g̃ dicit sc̃ iptura d̃ opib⁹ dei q̃dā eē mīe. q̃dā iusticie. Si ei iusticia deī mīa ē. q̃cūqz sūt opa mīe. eē vidēt iusticie. r ecōuerfo. hīs rīderi op̃ sic. illis locuti oñib⁹ q̃b⁹ h̄mōi op̃z sūt dīfctōes. vr alia mīe. alia iusticie. alia bonitati attribuant̃. n̄ diuerfitas fubiactōis. i. rei hīs vocabul⁹ significare expmīf. f varietas sensuū r effectūū i creaturis mōftrāf. Lū ei d̃r de iust⁹ vel iusticia. eēntia diuīa p̃dicat̃ r etiā q̃ ipe sit dīftributor r iudex meritorū itelligi dāt. Ita r cū d̃r mīfcorōs. eēntia diuīa p̃dicat̃ r iñfup q̃ ipe sit mīfcorōz liberator itelligi dāt. fīr cū d̃r bon⁹. eēntia diuīa p̃dicat̃. r cū d̃r de⁹. r iñfup auzor oīm bonoz oñdīf. Itar cū d̃r de⁹. eēntia diuīa p̃dicat̃. r ipe rīmed⁹ oñdīf. Inde g̃ q̃dā opa mīe q̃dā iusticie dicūt. n̄ qn diuīa eēntia hec r illa op̃z. r qn hec r illa sūt opa diuīe eēntie q̃ d̃r mīa r iusticia. f q̃ q̃dā sūt q̃b⁹ iudex r equus dīftributor. q̃dā q̃b⁹ oñdīf mīfcorōz. Ad mīfcorōs ei d̃r i nā. mīfcorōz i exhibītōe. r i q̃busdā opib⁹ d̃r effe ci⁹ eē mīe. i q̃busdā effect⁹ iusticie. n̄ q̃ aliud effe ci⁹ iusticia aliud mīa dī fī ad eēntiā referas. f qz ex q̃busdā effectib⁹ itelligit̃ iudex. ex q̃busdā mīfcorōz. vr vr q̃busdā placet iust⁹ r mīfcorōz. f fm b̄ occurrit qd̄ quō ex alijs oñdāt iust⁹. r ex alijs mīfcorōz. cū sit idē ei eē iustū r eē mīfcorōde. Si ei fm eādē rōnē d̃r iust⁹ r mīfcorōz. ex eo ope q̃ itelligit̃ iust⁹ itelligit̃ mīfcorōz. r ecōuerfo. Sz dixit. s. cū d̃r de⁹ iust⁹ r mīfcorōz. ita eādē diuīa eēntia significat̃. r fm eā idē p̃dicat̃. vr ēt q̃dā di uerfa itelligat̃. Itelligit̃. qm̄ ei pl̄ eū eē mīfcorōz r iustū iudicē. Ad euidēt̃ Origenes oñdīf dicēs. oīa q̃ dei sūt xps ē. ipe fapia ei⁹. ipe fortitudo. iusticia fctitas. ipe prudētia. Sz cū vñū sūt i fubiactō fī. p̄ varietate fctūū diuerfis nūcupat̃ vocabul⁹. Aliud ei significat̃ fapia. aliud iusticia. Qñ ei fa p̃ctis d̃r. dīfctīplīs te diuīaz hūanarūqz rez iñftr ere itelligit̃. Qñ iusticia. dīftributor vr iudex me ritorū iñfmuat̃. Ita r prudētia cū d̃r. doctor r de mōftrator bōaz vr malaz rez iñeutralz itelligit̃.

Cū d̃r q̃ q̃dā opa adaptant̃ mīe quedam iusticie. q̃dam bonitati. Sz ar q̃dā opa mīe. q̃dā iusticie. q̃dā bonitati at-

tribuant̃. in scripturis facile ē repire. Et de mīa q̃dē r iusticia manifestū ē. De bonitate x̄o r mīa āplī later. Sz Aug. docet illa opa p̃pe ad mīam Aug. sup p̃tinere q̃b⁹ aliq̃a mīfria liberat̃ Ad bonitatē x̄o ps. cxxv. n̄ solū illa. f facturā r gubernatōez naturalū ita dicēs. Ad mīam p̃tinet q̃ a p̃ctis mīdat r de mīfria liberat̃. Ad bonitatē x̄o q̃ celū r terrā r oīa valde bōa cre aut̃ vr eēnt. Idem. celū n̄ idigēt mīa. vbi nulla ē mīa. in fra bōis abūdat mīfria. r fup abūdat dī mīa. Ad mīfria g̃ bōis r mīa dei plena ē fra n̄ celū. q̃ n̄ idigēt tñ regēte dño. Oīa ei idigēt dño. r mīfria r felicia. qz sine illo mīfser n̄ fubleuat̃. felix n̄ regit̃. Itē alibi Adia ē erga mīfcorōs. boni tas g̃ q̃libz. It̄er dū tñ mīa lar ge accipit̃ vr bonitas.

Per mīar quō illud itelligat̃ vniuerse vie dñi mīa r vritas. e **C**ū hec p̃fiderati oz. ex q̃ sen su vniuerse vie dñi dicat̃ mīa et veritas. hoc multiplicē recipit̃ expōftrōez. Vniuerse ei vie dñi mīa r veritas q̃b⁹ ad nos venit (vr ait Aug. fup ps. itelligit̃ur duo aduēt. p̃m̄ in q̃ manifestā r multiplicē mīam nob̄ exhibuit r fctōs in q̃ req̃rēdo merita iusticiaz exhibebit. Vniuerse ēt vie dñi. i. q̃b⁹ ad dñm̄ afcēdim⁹ sūt iusticia q̃ a malo declinamus. et mīa q̃ bonū facim⁹. In hīs enī duob⁹ oē bonū meritū icludit̃. Sz cū fup⁹ Laffiodo. dixerit in hīs duob⁹ oīa opa dī icludi. me rito q̃ri p̃tan in omī ope dñi hec duo muruo fībi iūgāt̃. Quibus dā placuit n̄ i oī ope dñi hec duo p̃currē. fm̄ effectū dico. nā f̄z ef fctiā n̄ diuidit̃ mīa a iusticia. f̄z vñū ē Vex fm̄ effectū n̄ i oī ope dñi dicūt eē mīaz r iusticiā. Sz q̃busdā fatēt̃ tñ mīaz. i alijs iusticia. atqz i alijs mīaz r iusticiaz fatēt̃ tñ dñz oīa q̃ fec̄ mīfcorōz dīf agē r iuste. referētes rōnē di cti ad dei volūtātē q̃ iusticia ē et mīa. n̄ ad effect⁹ mīe r iusticie q̃ sūt i reb⁹. Alijs at̄ vr q̃ sic d̃r de⁹. oīa opa fua iuste facere r mīfcorōz dīf. ita p̃cedēdū fīr i oī ope dī iusticiā eē r mīaz. i. clemētīa f̄z effectū fignū. qz n̄llm̄ op⁹ dī ē i q̃ n̄ sit effect⁹ vel fignū eq̃tat̃ et clemētīe fūe occīte fūe p̃te. ali qñ ei mīfctā ē clemētīa fūe be mīgnitas r occulta eq̃tas. aliqñ e conuerfo.

Quedā sunt q̃ b̄ iudex r equ⁹ dīftributor. r. Idē fup Tī male dicere. ps. cxxv. qz opa dei nō oñ dūt mīam etia / fctiaz n̄ ficut effect⁹ eam. Si g̃ mīa et iusticia ps. cxxv. ē eādē eā oīno vr dicit̃ i f̄a g̃ fctōe effectib⁹ q̃b⁹ oñ dīf iust⁹ oñdīf r mīo. s. r. dicit̃ dū q̃ cā i deo q̃ / us nō dīcat vr rā bīrudīnē r p̃dētīā ex p̃te dī dīcat̃ n̄ bīrudīez ex p̃te creature. et ficut ex p̃te cre ature ē bābīrudī nis fctīritat. ita er multiplicitas er fm̄ altoz bābī rudī multiplicatōnē ē diuīnam eēntiā multipli cī itelligere et assignat̃. qm̄ i g̃ tur altū modūm h̄z effect⁹ q̃ respī cīt meritū. alīuz q̃ respīcīt mīe de fctū. et iusticia et mīa fctas bā bīrudīes p̃notat̃ q̃ntis p̃ctī pale significat̃. mīe ē q̃ ille effect⁹ qui attribuit̃ iusticie nō p̃t̄ attribui mīe. f. Aliud enī fīg̃t̃ fapia ali ud iusticia. r. Cōtra. qz fup cū dēnt̃ fīr q̃ n̄ dīct̃ tur diuerfitas fī gnari. vr q̃ d̄ se dicat. r. dīct̃ dū q̃ illō itelligi tur rōe p̃notari. f̄z illd̄ qd̄ fupius dēnt̄ ē itelligit̃ rōe p̃ncīpals iū gnari. Tūc d̄m̄ g̃ alteras nē vo cat̃ in re fignata absolute. fctō fub rōe itelligendī q̃ ē alia et alīa qz voces sūt fīg̃ na itelligendū eēntī p̃ct̄ illud

Rom. xi. d̄ ps. cxxv. De snia iudicis.

De opibus iusticie. mīfcorōz dī r bonitatē

Rōfio.

Origenē.

Ad intelligentiam p[ro]p[ri]as distinctionis s[ecundum] duo q[ue] determinat magis in s[er]mone p[ri]ncipaliter q[ue]runtur. Primo q[ue]runtur v[er]u[m] pena maloz recipiat mitigati onem. Secundo q[ue]runtur q[ua]nto misericordia[rum] veritas candem respiciant opatione. Circa p[ri]m[am] queruntur quattuor. Primo q[ue]runtur v[er]u[m] aliq[ui] mitigatio pene fiat damnatis. p[ro]pter suffragia ecclesie. Secundo. v[er]u[m] fiat mitigatio p[ro]pter pietate[m] misericordie. Tercio. v[er]u[m] deus agat misericordius cu[m] vno q[ua]m cu[m] altero. Quarto. v[er]u[m] agat iustius cum vno q[ua]m cum altero.

Questio j. a

Questio p[ro] suffragia ecclesie aliqua mitigatio fiat damnatis ostenditur p[ri]mo p[er] augustinu[m] in enchiridion. qui dicit q[uo]d q[ui]bus p[er] sunt. vel ad hoc p[er] sunt v[er] plena fiat remissio. vel v[er] tolerabilior sit eis damnatio. ergo si punitio e[st] in d[omi]no. videretur q[uo]d illa possit mitigari. **I**tem Aug[ustinus] dicit q[uo]d p[er]ca arr[ati] non e[st] determinata sed auget s[ecundum] q[uo]d peccantes suo errore multiplicatur. sed deus p[ro]p[ri]e ad miserendu[m] q[ua]m ad condemnandum. ergo si in statu in quo s[un]t potest eor[um] pena augeri. potest et minui. **I**tem impossibile e[st] multo[m] p[er]ces non exaudiri. sed ecclesia orat p[ro] o[mn]ibus damnatis et fidelibus qui p[ro]muntur de quibus no[n] co[n]stat q[uo]d vadant in infernu[m]. sed multi saltem damnantur ergo si ecclesia non frustra orat. patet q[uo]d. **I**tem ratio videtur. q[uo]d plus placet deo improp[or]tionabilis pena. qua[m] q[ui]s sustinet voluntari[us]. q[ua]m illa qua[m] q[ui]s sustinet inuit[us] sed damnatus sustinet pena[m] inuit[us]. q[ui] iste plus soluit deo p[ro] illo patiendo q[ua]m ille p[ro] se. s[ed] si d[omi]n[us] dimittit q[uo]d minus placet p[ro] eo q[uo]d magis pat[er]e. **I**tem iste punit se ex charitate. et p[ro] eo q[ui] e[st] in inferno. s[ed] de[us] acceptat hanc penas p[ro] illo. sed no[n] punit bis in idip[s]o. **C**ontra. Aug[ustinus] de cura p[ro] mortuis agenda dicit q[uo]d eccie[si]e suffragia p[ro] valde bonis s[un]t q[ua]r[um] actioes. p[ro] valde malis s[un]t q[ua]lecu[m]q[ue] vniu[er]sum co[n]solatores. ergo no[n] p[er] valde malis. s[ed] valde mali s[un]t q[ui] s[un]t in inferno. **I**tem auto[r]itas dicit q[uo]d in inferno nulla e[st] redemptio. et eccie[si]a istud carat. q[ui] si nulla redemptio e[st] ibi. videt[ur] q[uo]d nulla mitigatio. **I**tem eccie[si]a n[on] facit suffragia p[ro] d[omi]natis. q[uo]d p[er] q[ui] in corpore xp[ist]i n[on] e[st] sp[irit]ualiter suffragia defunctor[um] v[er]o dicit magis supra d[omi]n[us] r[ati]o. non sit memoria nisi p[ro] viuis et illis q[ui] s[un]t in purgatorio. et qui s[un]t in paradiso. s[ed] faceret si d[omi]natis diligend[is]. q[uo]d p[er] q[ui] non s[un]t ordinari ad vita[m]. s[ed] cu[m] charitas faciat suffragia un[de] acceptabile. nullu[m] suffragiu[m] p[ro] eis factu[m] deo e[st] acceptu[m]. ergo nec d[omi]n[us] p[ro] eis fieri. **I**tem suffragia facta p[ro] beatis quia s[un]t in termino no[n] auget gloria[m]. s[ed] cu[m] d[omi]natis similes s[un]t in termino no[n] minuunt eis pena[m]. **I**tem q[uo]d n[on] minuit de culpa nec de pena. q[uo]d r[ati]o culpe debet[ur] pena s[ed] d[omi]nator[um] culpa n[on] p[er] minui. **I**tem si minuit. aut ex t[er]mine. aut t[er]mine. Si int[er]sue. ergo cu[m] non sit int[er]sione infinita poterit auferri p[ro] suffragia. Si ergo ex t[er]mine. s[ed] infinita est ex t[er]sio. et ab infinito nihil adimit. Si dicas q[uo]d est finita ex p[ar]te a[ng]el[orum]. et illa est diminutio. q[uo]d est pene dilatio. s[ed] t[er]mine de peccati e[st] sine decore iusticie. **R**[ati]o. d[omi]n[us] q[uo]d aliquoz s[un]t positio v[er] magistri p[ro]positu[m] q[uo]d suffragia damnatis p[er] s[un]t. no[n] t[ame]n o[mn]ibus. q[uo]d no[n] valde malis sed medio critere. v[er] pura illis q[ui] habuerunt opa bona q[ua] meret[ur] ab alijs adiuuari. s[ed] in mo[do] positiois diuersificati s[un]t. Na[m] q[ui]da[m] dicit q[uo]d p[er] s[un]t ad dimissionem pene q[ui] ad interpolatores. et no[n] totaliter auferit sed solu[m] ad modicu[m] r[ati]o. Sed ista positio no[n] videt[ur] conueniens. Lu[m] eni[m] de ordinario culpe no[n] recipiat intermissioes. quo de ordinario pene recipiet. **I**tem dicit aliq[ui] sit remissio simpliciter no[n] ad r[ati]o. sed t[ame]n nu[m]q[ua]m tota pena auferit. quia sit

ablatio s[ecundum] p[ro]portionem arithmetica[m]. non s[ecundum] p[ro]portionem geometrica[m]. id est q[uo]d hic remittitur p[ro]mo aliquo[rum] p[er]s[on]e. in s[e]c[un]da vice adimit t[ame]n no[n] s[ecundum] q[ua]ntitate[m]. s[ed] s[ecundum] p[ro]p[or]tioes. v[er] si p[ro] auferet cetera p[er]s[on]e. s[ed] i[n] s[e]c[un]do et tercio. cetera p[er]s[on]e eius remanet. et i[n] s[e]c[un]do remanet. s[ed] certe istud no[n] soluit. quia suffragia sequentia no[n] minus valent q[ua]m p[re]cedentia. ergo r[ati]o d[omi]n[us] de pena facit remitti s[ecundum] q[ua]ntitate[m] pene. nec ad absolutem de p[re] p[er] ne diminuendo punit[ur]. sed fortificando subiectu[m] v[er] meli[us] et tolerabilius poterit. sed ista opinio non videtur posse stare. quia si fortificatur. aut fortitudine gratie. aut nature. Non gratie. hoc constat. Non nature. q[uo]d h[ec] fortitudo non est a natura. ergo nullo modo. Ideo est aliquo[rum] opinio et verior q[uo]d suffragia damnatis non p[ro]funt. nec eccie[si]a intendit orare p[ro] eis. **A**d illud ergo quod p[ri]mo ob[icitur] in contrariu[m] q[uo]d p[er] s[un]t ad tolerabilior rem damnationem. d[omi]n[us] q[uo]d non intelligit de damnatoe facta in inferno vbi nulla est redemptio. s[ed] in purgatorio. Et vult dicere q[uo]d illis dupliciter p[er] s[un]t. Vel liberando. v[er] illos q[ui] p[er] habet de cremabili. Vel mitigando. s[ed] ad illos q[ui] multu[m]. **A**d aliud d[omi]n[us] q[uo]d no[n] e[st] simile. q[uo]d remissio d[omi]n[us] fundari sup[er] fundam[en]tu[m] charitatis. et q[ui] ar[ti] b[us] mala volu[n]tate i[n] p[ro]p[ri]e augeti pena et no[n] remitti. **A**d illud q[uo]d ob[icitur] q[uo]d multoz p[er]ces exaudiu[n]t. dicitur q[uo]d vbi constaret ecclesie q[uo]d esset damnatus non oraret. sed non constar. q[uo]d orat. quia valet si non est damnat[us]. aut si est damnatus reuertit in suoz. **A**d illud quod ob[icitur] q[uo]d plus placet deo pena voluntaria q[ua]m inuoluntaria. dicendum q[uo]d verum est. vnde deus remunerat v[er]um iustum p[ro] illa pena. sed ista pena voluntaria non potest assumi nec acceptari p[ro] eo qui non habet charitatem. et i[n] patet sequens.

Questio j. b

Questio. **U**trum fiat mitigatio p[ro]p[ter] misericordie pietates de penis damnatorum. Et q[uo]d non videtur. quia dicitur Apoca. xviii. q[ui] se glorificauit et in delicijs s[un]t r[ati]o d[omi]n[us] dare illi tormentu[m]. **I**tem Esa. xl. Suscepit de manu d[omi]n[us] duplicia. dicit de anima peccatrice. **I**tem super illud psal. ex v[er]s[us] i[n]iquitate. glo. vsure dicitur peccata. quia plus mali inuenitur in supplicijs q[ua]m commissum est in culpis. igitur ibi non est aliqua mitigatio. **I**tem ratiore videtur. quia delectatio est momentanea et modica. sed punitur pena eterna et acerbissima. sed hoc in infinitum excedit istud. ergo punitur supra condignu[m] ergo non est ibi mitigatio. **C**ontra in psal. N[on] quid oblitiscetur misereri deus. aut continebit in ira misericordias suas. quasi diceret. non. ergo tunc aliquid relaxat. **I**tem peccator cum peccat moraliter offendit deum a quo est omne bonum. ergo meretur amittere o[mn]e bonum. ergo et esse. ergo cum deus nemi[n]e[m] reducit ad non esse. omnes punit supra condignu[m]. **I**tem offendit deum a quo est omnis ordo. ergo se deo d[omi]n[us]. ergo si peccantes merentur in supplicijs ordinari. statim ergo merent[ur] punit. ergo cu[m] non puniant statim. pat[et] q[uo]d contra condignu[m]. **I**tem peccator offendit deum qui est bonum infinitum omni infinitate. ergo in finita pene acerbitate debet puniti. sed non punitur. ergo contra condignu[m] punit. **R**[ati]o. dicendu[m] q[uo]d mitigatio pene damnatorum dupliciter potest intelligi. Aut q[ua]ntu[m] ad ratiorem et infirmitate[m] pene. et sic absq[ue] dubio est ibi mitigatio. quia diuina iusticia non t[ame]n exigit p[ro] eo qui ex pietate interueniente aliquam partem pene infligendo remittat. **A**lio mo[do] potest intelligi mitigatio p[ro]p[ter] pene

ratione et infirmitate. et hoc modo nulla cadit mitigatio a divina misericordia. quia ex tunc claudit eis dominus viscera pietatis. Rones igitur ostendentes quod est ibi mitigatio omnes procedunt secundum istam viam. scilicet quantum ad infirmitatem. Unde ostendit ibi mitigatio omne quantum ad ea in quibus homo puniatur quantum ad ipsas. et quantum ad mensuram. quia non tantum infert quantum homo meruit. Item. iij. misericordie dicitur quod non sumus consumpti. et iteque pena differt. et postremo acerbitate meruit. et ideo ille rones procedente sunt

13 Ad oppositum respondetur per vnicam distinctionem. Ad illud quod obicitur de scriptura quod dicitur quod tantum et quod dupliciter. et quod amplius. ad illa omnia respondendum quod est compare delectatione ad pena secundum duplitem comparationem. Aut secundum intentionem in genere delectationis. et ita multo maior est pena quam delectatio. nec est ibi proportio sed excessus. Et iterum compare hoc ad illud secundum rationem meriti vel demeriti. et sic dico quod meritum delectationis inordinatum excedit pena. quia dignus esset amplius puniri. Seruat igitur in punitione proportionalitas. quia magne culpe magna infligitur pena. sed non proportio. quia quantum ad intentionem et durationem pena excedit culpam. sed quantum ad meritum culpam. et per hoc patet prima responsio. quia et si delectatio sit momentanea. tamen quia cum ea offendit bonum in finitum meret pena eternam.

Questio iij **c**
Quoniam deus misericorditer agat cum vno quam cum altero. Et sic videtur. Roma. ix. cui vult misereri et quem vult indurat. si ergo misericorditer agit cum vno. quem reuocat quam cum eo quem indurat. per 20. Item ordo et gradus est in affectibus diuinitatis propter sapientiam cuius est ordinare. sed diuina misericordia non miseretur nisi sapienter et ordinare. ergo magis vni quam alii. Item misericordia intuet misericordiam. sed vni magis est miser quam alter. ergo deus magis miseretur vni quam alteri. Item magis miseretur quam miseriam totam aufert quam miseriam mitigat. sed deus ab aliis aufert totam miseriam. aliis mitigat. ergo 20. **Contra.** Aug. actus et effectus ridentur habitui siue originari in liber. sed diuina misericordia est summa. ergo cuiusque miseretur. Item misericordia intuet miseriam. ergo magis miseretur alicui. ergo magis miseretur. sed in futuro magis miseretur qui magis peccauit. sed hoc est inconueniens. ergo 20. Item quia deus est sapientissimus ideo facit sapientissime de quod facit. ergo cum sit misericordior diffusus. misericordiosissime se habet ad quemlibet. 20. **Ad.** dicitur quod magis miseretur hic propter intelligit tripliciter. Aut maior habitus. aut actus. aut effectus. Primo modo et secundo impossibile est. sed tertio modo. scilicet quantum ad effectum qui est releuatio a miseria. vix est tam in presenti quam in futuro. sed aliter nunc. aliter tunc. Quia nunc misericordie effectus sunt principales. et affectus iusticie sunt annexi tunc autem effectus iusticie erunt principales. et misericordie erunt annexi. Tunc ei reddet deus opera sua vnicuique. nunc autem secundum benignitatem suam. et ideo simpliciter magis miseretur in presenti eius cui magis vult. in futuro magis eius que magis indiget. unde magis misero plus condonabit secundum quantitate absolutam. non

14 tamen secundum quantitate relata. vt patet postea. **Ad illud** quod obicitur quod effectus ridentur habitui. dicitur quod vix est in agente inferiori. quod facit omne quod potest. non sic est in deo. **Ad illud** quod obicitur quod peccator reponatur comodum. dicitur quod falsum est. quia spiritus sibi remanet pena maior. **Ad illud** quod obicitur de sapientia. dicitur quod non est simile. quia sapientia condonat ordinem non effectum absolutum vt misericordia.

Questio iij **d**
Quoniam deus agat iustus cum vno quam cum altero. Et sic videtur. quia sicut iusticie est punire. sic misericordie est parcere. ergo cum magis puniat vnum quam alterum. ergo iustus agit

cum vno quam cum altero. Item quantum intendit misericordia tantum minuit rigor iusticie. et eodem modo. ergo cum agat misericorditer deus cum vno quam cum altero. ergo iustus. Item quantum intendit meruit puniri tantum iustus est istum puniri. sed vni magis meruit quam alter. ergo iustus est magis vni puniri quam alteri. Ergo deus magis puniat vnum quam alterum. ergo iustus agit cum vno quam cum altero. Item demonstratis duobus quod vnus peccat duplo magis quam alter. qui minus peccauit meruit ser. qui magis peccauit meruit. tunc est quod deus remittat duo illi qui minus peccauit. quod quantum illi remittit qui magis peccauit. Si amplius duo. ergo misericordius agit cum eo qui magis peccauit et ita reponatur comodum de malicia quod est inconueniens. Si autem remittit duo. arguitur sic. ille puniatur plus duplo. ergo non meruit nisi duplo. ergo est magis dignus quatuor. quod ille sit dignus. et quia ita dignus est ser sicut ille. xij. ergo ita quatuor sicut ille octo. ergo si deus isti infligit quatuor. illi. x. iustus agit cum illo qui recipit. x. **Contra.** quod non iustus videtur. quia sicut deus est optimus ita iustus simus. sed quia optimus est. optime agit. ergo qui iustissime iustus iustissime. Item quanto aliquid est iustior tanto magis accedit ad medium in iudicando. ergo si est iustissimus summe accedit ad medium. cum ergo summe. non est ibi magis et minus. Item sicut Petrus est dignus gloria sua. ita et clemens sua. ergo similiter ex parte penarum. Si ergo considerat dignitatem meritorum. ergo non magis iuste agit cum vno quam cum altero. **Ad.** dicitur quod iusticia in ope vno modo qualitate. alio modo ordine. sicut et bene facere vno modo qualitate. alio modo ordine. Si iusticia in ope dicatur veritate siue qualitate absoluta dico quod sic iustus agit cum vno quam cum alio. quia seuerius. et sic melius facit vnus quam aliud. Alio modo iustus dicitur ordine propter meritum. et sic dico quod iustissime retribuit. Sicut enim que pro dicitur optime ordinat. sic in remunerando optime et equissime ordinat pro merito. Concedente igitur sunt due prime rones ostendentes quod iustus agit quam seuerius. **Ad hoc** obicitur quantum quis meruit tantum iustus est puniri. dicitur quod vix est alterum comparando ad illud puniunt. vni si deus tantum pro merito daret Petro quantum lino. dico quod iustus agit cum Petro. sed magis dignus suo merito quam lino suo. quia ergo iusticia dicitur ordinari secundum diuersitatem merito. et non iustus agit cum vno quam cum altero. **Ad illud** quod obicitur de remissione dico quod si remittit duo et qui meruit ser. remittit quatuor. qui meruit xij. nec magis remittit comparando ad meritum siue ad quantum tates diuersas. licet absolute magis. **Ad ergo** dicitur quod reponatur comodum. dicitur quod falsum est. quia semper duplo puniuntur. Misericordia enim quam currit cum iusticia. magis remittit quantitate absoluta. et ibi est maior miseria. sed tamen equaliter loquedo proportionaliter. quia sicut vni ita et alteri. Rones vero ad preposita procedunt de iusticia secundum quod dicitur ordinem. et sic que ad modum sapientia optime pro dicitur secundum ordinem conditionum. ita iusticia iustissime remunerat secundum ordinem retributionum.

Consequenter quantum ad secundum articulum queritur quod misericordia et veritas eandem respiciat comparationem. et circa hoc querunt quatuor. Primo queritur vix in alio ope dicitur sit misericordia. Secundo vix in eodem ope dicitur sit misericordia et veritas. Et dato quod in eodem secundum misericordia et veritas dicunt largissime. Tertio queritur vix secundum quod proprie accipiant currant in eodem. Quarto vix misericordia et veritas possint ab inuicem in alio ope separari.

Questio i

21 **Q**uod in aliquo opere dñi sit misericordia ostenditur. **Lp. vii.** Estote misericordes sicut et pater vester in celo. **Item** in psalmo. Reddes vnicuique iuxta opera sua. sed hoc est iusticie. ergo. **Item** ista duo decorant rectorem. **Unde** proverbia. **xx.** Misericordia et veritas custodiunt regem et clementia. sed deus est rector omnium rerum. ergo. **Item** ratione videtur. quod iste sunt due virtutes in nobis. ergo sunt exemplaria in deo. et sic. ergo cum nos operemur iuste et misericorditer. ergo et deus similiter. **Contra** dicitur. **malesent.** misericordia est compassio de alienis malis. sed deus nihil operatur ex compassione quia non comparitur. ergo in ullo opere eius cooccurrit misericordia. **Item** iusticia est cuius sit quod debet fieri. sed deus nihil operatur ex debito. quia nulli est obnoxius. **Item** nihil obsequit. et sic. **Item** quia misericordia et veritas et iudicio dei operantis reducitur in opere ut patet. quia enim bonus est ideo bona sunt facta. ergo pari ratione quia iustus est omnia facta sunt iusta. ergo et lapis est iustus. et lapis est misericors. **Ad** si non conceditur. ergo nec deus operatur secundum misericordiam aut secundum veritatem. **Item** nihil ponendum est in deo quod non debeat poni in summo. sed iusticia non debet poni in aliquo summo. **Unde** ecclesiasticus. **vii.** noli esse multum iustus. **Item** dicitur quod misericordia et veritas est in opere creature rationalis. et hoc quidem nobilitatis est. ergo multo fortius et nobiliter in operibus dei. **Ad** illud ergo quod primo obicitur quod in deo non cadit compassio nec debetur. **Item** quod misericordia et veritas sue iusticia (quia veritas per iusticia accipitur) duo dicuntur in creatura. scilicet iusticia bonitatis in alterum secundum merita vel supra. et in eo quod effluit compassionem vel debetur. **Et** primum quidem nobilitatis est. alterum vero imperfectio est. et quia omne quod nobilitatis est deo attribuendum est. ideo in eo est misericordia et iusticia quod ad primum. sicut probant rationes sequentes. **Ad** illud quod obicitur quod tunc omnia opera dei deberent dici iusta. **Dicendum** quod est conditio operantis que respicit actum. et est conditio operantis que respicit naturam. ut dicitur Boetius in libro de ebdomadis. **Conditio** ergo illa que respicit naturam operantis communicatur rei producere. ut dei natura bona. et natura operantis bona. **Sed** conditio que respicit actum. communicatur non in natura rei producere sed ipsi productioni. **Unde** cum deus sit iustus. non oportet quod omnis creatura vel factum sit iustum. sed quod ista facta sunt iusta. et sic patet illud. **Et** ex hoc patet quod ad hunc queri quare misericordia vel veritas magis dicitur conditio operis divini quam bonitas vel potentia. **Dico** enim quod illa respiciunt naturam. sed illa respiciunt actum. et ideo non sunt conditiones operis sed etiam viae domini appellantur. in psalmo. **yniverse.** **Item** **Ad** illud quod obicitur ultimo de termino. **Dicendum** quod terminus in summitate altitatis potest attendi propter excessum vel propter accessum ad medium. **Et** primum in iusticia respicitur. **Secundum** commedatur. et ratione butusmodi dicitur iustissimus. non ratione domini.

Questio ii

Utrum in eodem opere domini sit misericordia et veritas. **Et** sic videtur quod in nobis est alius effectus misericordie. ut parcere. alius effectus iusticie. ut punire. ergo si a nobis transferretur ad deum. videtur quod similiter in deo. cum hoc non repugnet divine simplicitati. **Item** est misericordia et iusticia in deo sicut principale signatum sunt idem. tamen ratio dicendi est altera et altera. et hoc erit a parte connotati. ergo alium effectum connotat misericordia quam iusticia. **Quod** si eundem. tunc nec est differentia a pre connotati nec in se. **Item** ratione videtur. quia misericordia facit contra merita. ut bonum ei qui male meruit. sed iusticia facit

merita. **Sed** idem opus non potest fieri contra merita et secundum merita. ergo. **Contra** super illud psalmo. **yniverse** viae domini misericordia et veritas. dicit Cassiodorus. **Hec** duo in omni opere domini simul sunt. et si non nobis simul apparent. **Item** Augustinus de concordia evangelistarum. **Deus** qui res humanas curat. iuste et misericorditer curat ut nec seducat misericordia iustitiam. nec iusticia misericordiam excludat. **Item** ratione videtur. quia deus remunerat aliquem supra condignum. constat quod istud vnum est. nec est misericordie tantum quia meruit premiari. nec iusticie tantum. quia non tantum meruit premiari. ergo simul misericordie et iusticie. **Item** dicendum quod misericordia dicitur tripliciter. **Secundo** videtur iusticia. **Uno** modo dicitur largissime dicitur divine bonitatis affluentia. **Communiter** vero dicitur benignitas in supererogatione bonorum. **Stricte** vero dicitur pietas in subleuatione malorum. **Similiter** et iusticia dicitur communissime divine bonitatis affluentia. **Communiter** vero dicitur liberalitas in retributione premiorum. **Stricte** severitas in punitione malorum. **Secundo** igitur hos tres modos concurrunt in eodem opere. **Nam** primo modo misericordia divine bonitatis affluentia et iusticia divine bonitatis concessiva sunt in eodem opere. ita quod in omni opere. quod omnia facit et affluentia bonitatis. et nihil facit ex affluentia bonitatis quod non debeat bonitatem suam. **Similiter** secundo misericordia que est benignitas in supererogatione bonorum. et iusticia que est liberalitas in retributione premiorum simul concurrunt. quia cuius retribuit bona non retribuit nisi merenti. et supra illud quod meruit. **Similiter** tertio modo misericordia que est pietas in subleuatione malorum. et iusticia que est severitas in retributione malorum simul concurrunt. quia nunquam ita severe puniunt deum aliquod debetur de pena dimittit. **Sic** igitur patet quomodo misericordia et veritas communissime sunt omni opere. quia in omni opere dei. sed coiter sunt in omni opere retributionis bonorum. proprie sunt in retributione penarum et suppliciorum. sunt tamen in eodem opere secundum aliam et aliam conditionem. **Nam** enim tribuit quod meruit iusticia. sed supra vel infra. **Et** his parent omnia obiecta. quia in eodem tempore concurrunt misericordia et iusticia. et differunt in connotati. ideo non in ratione diversorum operum. sed ratione diversarum conditionum in eodem opere. **Ad** illud quod obicitur quod misericordia facit contra merita. **Dicendum** quod non facit contra merita. sed facit supra. et hoc cum iusticia fiat.

Questio iii

Dato quod in omni opere domini sit misericordia et iusticia et veritas secundum quod dicitur largissime. **Virum** secundum quod proprie accipiuntur. aliquando separentur. **Et** quod non videtur. **Quod** super illud psalmo. misericordiam et iudicium. dicitur glo. **In** primo aduentu misericordiam. in secundo iusticia. sed secundus aduentus est ad iustificandum. **Item** non concurrunt ibi misericordia. **Item** nos petimus quod deus non retribuatur nobis peccatoribus secundum merita. ita orat ecclesia. sed iusticia retribuatur secundum merita. ergo in iustificatione impij non est iusticia alioquin si ibi iusticiam petimus. ergo non iusti. **Item** quod iustificat vir peccator. quod non est dignus pane. cum nihil apud deum meruit. et iusticia de qua loquimur merita respicit. ergo non est ibi iusticia. **Item** iustificatio per gratiam fit. sed si gratia est ex meritis. iam non est gratia. **Item** aut est ibi iusticia. aut non est ibi gratia. sed est gratia. non est ergo iusticia. **Contra** yniverse viae domini. **Item** ergo si iustificatio est via domini. **Item** est ibi misericordia et iusticia. **Item** in psalmo. **Iustus** dominus in omnibus vijs suis. et

sanctus. Et alibi. misericordias eius super omnia opera eius. ergo in omni opere concurrunt misericordia et iusticia. Item. Augustinus. Qui creavit te sine te. non iustificabit te sine te. ergo non omnino est iustificatio a deo si aliquid concernit a parte nostra. sed misericordia non concernit nisi miseriam. ergo quod amplius ibi concernit hoc est misericordia non iusticia. Item ratione videtur. quia misericordia consistit in remuneracione culpe et pene. sed nulli omnino remittit culpam et penas. quod patet. quia sine penalitibus non possumus vivere. ergo etc. **¶** Dicendum quod opus iustificationis est misericordia et veritas. non tamen secundum idem. et hoc patet sic. quod impius ex peccato offendit deum. et dignus est pena eterna. et ita ibi est offensa et reatus ad penam. et misericordia est et in remittendo offensam et reatum ad penam eternam. sed iusticia est in obligando ad temporalem penam tantum. et si baptizatus liberet a pena eterna et satisfactoria. non tamen ab omni pena immo penalitates remanent in corpore et anima. **¶** Ad illud quod obicitur quod in primo aduentu est misericordia. dicitur quod hoc non est deum potuisse sed per quod. quod si verobique sit misericordia et iusticia. hic tamen magis relucet misericordia ibi iusticia. **¶** Ad illud quod obicitur quod per quod non retribuat secundum merita. dicitur quod hoc intelligitur secundum iusticiam rigoris. **¶** Ad illud quod obicitur quod deus gratia iustificat. dicitur quod per quod ad gratiam coactionem est tamen misericordia non iusticia. nisi dicatur iusticia cum decernit bonitatem. **¶** Item vero ad pene exactionem dico quod est prope iusticia. **¶** Ad illud quod obicitur ad oppositum. dicitur quod aut intelligitur de iusticia ut est determinatio bonitatis. aut si prope. intelligitur iusticia ratione punitionis continuete iustificationis.

Questio. iiii. b

Utrum possit deus aliquid pure remittere ex iusticia. vel pure ex misericordia. ita quod ista duo sepeantur. Et sic videtur. quod Hugo de sancto viro dicit quod si deus totam penam relaxare non propter hoc est iniustus. ergo si misericordia velit relaxare penam et iusticia non repugnat. patet etc. Item ratio videtur. quod deus est summe iustus et summe misericors. sed alius est quod est in iustitia impunitus. ergo cum misericordia non repperit iusticiam. nec iusticia misericordiam. id est summe misericordie quod nihil habet de iusticia. et e converso. ergo si deus summe est in utroque. potest facere opus de iusticia in quo sit misericordia. Item tante culpe debetur tanta pena. queritur ergo ut deus possit eam infligere. Si non. ergo non est omnipotens. Si per hoc. et hoc erit pure iusticie. ergo potest facere opus pure iusticie. similiter concluditur quod opus pure misericordie. Item homo potest bonum punire et tamen quantum meruit. potest etiam totum remittere. ergo si deus est iustior et misericordior bono.

Distinctio. xlvij. de iudicio extremo. quantum ad modum secundum quem dabitur.

Solet etiam queri qualiter dabitur iudicium sententia. Supra egit magister de resurrectione. In hac parte agit de distinctioe dei. Dividitur autem hec pars in duas. In prima namque agit de iudicio. in secunda de statibus consequentibus ad iudicium. infra distinctioe. xlix. post resurrectionem facta universa etc. **¶** Prima pars habet duas. In prima agit de modo secundum quem iudicium illud dabitur. In secunda vero determinat de potestate et forma ipsius iudicis. infra distinctioe. xlvij. Solet etiam queri in qua forma iudicabit christus. Prima pars habet duas. In prima parte determinat modum iudicij quantum ad ea que sunt de ipso iudicio. In secunda vero ordinem quantum ad an-

multo fortius deus potest hoc facere. **¶** Contra. **¶** Thym. iij. Iustus et negare seipsum non potest. si ergo non potest facere se veli. negare non potest facere quod puniat. et sic etc. **¶** Item. **¶** prosum est de misericordia. sed prosum non potest relinquere curam est prosum. ergo impossibile est quod aliquis remuneret et quod misericorditer faciat. Item culpa est tota culpa persequi. et culpa est malum relinquere impunitum. ergo sicut deus non potest mereri. quod malum est sine culpa. sic nec omnino iuste punire. sic nec omnino misericorditer peccare. **¶** Item sicut deus creat in quantum vultus verus et bonus. ita regit et remunerat in quantum misericors et verus. **¶** Sed impossibile est deum facere effectum qui non habeat modum. specie et ordine qui respondet bonitati et veritati. ergo impossibile est quod cum retribuat. in effectu illo aliquid retribuat iusticie. aliquid misericordie. **¶** Item dicitur quod in omni retributione dei sic sunt coniuncta misericordia et iusticia quod impossibile est eas separari ab invicem. Et ratio videtur. quod sicut in nobis quedam sunt virtutes quarum perfectio attenditur per cessum ad extremum. ut puta charitas. quedam per accessum ad medium ut iusticia et misericordia. unde non de sunt in se per accessum severitatis. nec sunt misericors per modum remissionis culpe. sed quod miseretur tamen quantum est convenienter. et sic tamen punire. Et huius ratio hec est. quod iusticia et misericordia dicuntur maxime respectu actuum et meritorum nostrorum. **¶** Ad illud quod dicit Hugo quod potest tota culpa remittere dicitur quod verum est de potentia simpliciter. sed non est verum de potentia ordinata ad merita. vel intelligitur de pena subsequente non de pena concomitare culpam. quod videtur dicitur in libro de sensu. Impossibile est de decessu peccati esse sine de core iusticie. **¶** Ad illud quod obicitur quod est summe iustus. dicitur quod dicitur summe iustus per recessum ab iniusticia. **¶** Ad illud quod queritur utrum possit infligere tantam penam infligere. dico quod non potest. et hoc quod misericordia repugnat. et non potest suam misericordiam negare. hoc enim non potest esse. unde sicut sic non potest esse minus rigidum esse. nec sonat in de seculum sed in nobilitatem. sic in proposito intelligitur deus. **¶** Posset etiam dici quod ratione offensa que est in deum infinitum pena possit sufficiens taxari. nec peccatorum esset capax. unde de recessu ab est ex parte nature suscipientis non nature infligentis. **¶** Ad illud quod obicitur quod homo potest parere totum. dicitur quod est homo ad quem spectat misericordia. ut est ille qui respicit iniuriam. et sic non potest omnino punire quin excedat. Et homo ad quem spectat punire ut est iudex. et iste non potest omnino dimittere quin excedat. et quoniam deus gerit istam duplicem personam. scilicet qui offenditur. et eius qui iudicat. ideo cum non possit excedere facit utrumque.

nera. ibi. Cum autem in euangelio legatur. Prima pars habet duas. In prima determinat modum publicacionis. in secunda modum dignitatis. ibi. Non autem solus christus iudicabit. Ubi etiam est ordo eorum qui iudicabuntur. erunt enim in iudicandis ordines. Similiter secunda pars in qua determinat ordinem quantum ad annexa huiusmodi duas partes. et quia antecedunt quedam ut premissio angelorum et ignis. et quedam sequuntur ut cruciatio damnatorum. ideo primo determinat que erunt illa que precedunt iudicium et quis erit ordo. Ubi ostendit quod aduentum christi prebunt angeli. prebunt nihilominus ignis conflagratorius. Secundo. utrum iudicium demonum in roquendo sit futurum post iudicium ibi. Et solet queri. utrum in inferno etc. Et sic hic duo tanguntur. Primum est de ordine iudicij. Secundus vero est de his que annexa sunt. et maxime de illo igne qui precedit faciem iudicis.